

Suvestinė redakcija nuo 2021-01-01 iki 2021-06-14

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [61-2196](#), i. k. 101301MISAK00000349

Nauja redakcija nuo 2021-01-01:

Nr. [D1-410](#), 2020-07-03, paskelbta TAR 2020-07-03, i. k. 2020-14959

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL NUOTEKŲ DUMBLO TVARKYMO IR PANAUDOJIMO REIKALAVIMŲ
PATVIRTINIMO**

2001 m. birželio 29 d. Nr. 349
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 23² straipsnio 2 dalimi, įgyvendindamas 1986 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 86/278/EEB dėl aplinkos, ypač dirvožemio, apsaugos naudojant žemės ūkyje nuotekų dumblą, reikalavimus:

1. T v i r t i n u Nuotekų dumblo tvarkymo ir panaudojimo reikalavimus (pridedama) (toliau – Reikalavimai).

2. P a v e d u įsakymo įgyvendinimo kontrolę Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos.

L. E. APLINKOS MINISTRO PAREIGAS

HENRIKAS ŽUKAUSKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 349
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2020 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. D1-410
redakcija)

NUOTEKŲ DUMBLO TVARKYMO IR PANAUDOJIMO REIKALAVIMAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nuotekų dumblo tvarkymo ir panaudojimo reikalavimų (toliau – Reikalavimai) tikslas – reguliuoti nuotekų dumblo apdorojimą, naudojimą žemės ūkyje, energinių augalų auginimui, žaliavinių medžių ir krūmų plantacijų, plantacinių miško želdinių ar žėlinių, įveistų buvusiose žemės ūkio naudmenose, auginimui, pažeistų teritorijų (pavyzdžiui, karjerų, išekspluotų durpynų, uždromų sąvartynų, kelių sankasų ir pan.), miesto žaliųjų erdvių ir pakelių rekultivavimui taip, kad nebūtų daromas neigiamas poveikis paviršiniams ir požeminiams vandenims, dirvožemiui, augmenijai, gyvūnams ir žmonėms.

2. Šie Reikalavimai taikomi nuotakynu surenkamų buitinių ir komunalinių (buitinių, paviršinių, gamybinių, infiltracinio vandens ir pan.) ir gamybinių nuotekų valymo metu susidarantiui dumbliui.

II SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Šiuose Reikalavimuose vartojamos sąvokos:

3.1. **apdorotas nuotekų dumblas** (toliau – apdorotas dumblas) – ne trumpiau kaip vienus metus laikytas biologiniu (kompostavimo, anaerobinio apdorojimo ar kitu būdu), cheminiu ar terminiu būdu arba kitaip paveiktas nuotekų dumblas, kurio savybė fermentuotis ir keliamas sveikatai ir aplinkai pavojus jį naudojant yra sumažintas;

3.2. **didžiausioji leidžiamoji koncentracija (DLK)** – didžiausias dirvožemyje, apdorotame dumble leidžiamas cheminės medžiagos kiekis, išreikštas mg/kg sausosios medžiagos, kuris medžiagai veikiant neribotą laiką nekenkia žmogaus sveikatai ir aplinkai;

3.3. **džiovinatas nuotekų dumblas** (toliau – džiovinatas dumblas) – terminiu būdu apdorotas dumblas, kuriame sausoji medžiaga sudaro daugiau kaip 85 proc.;

3.4. **energiniai augalai** – biokurui auginami daugiamečiai augalai;

3.5. **kolonijas sudarantys vienetai** (ksv) – auginamų mikroorganizmų kiekio įvertinimas kolonijas sudarančių vienetų skaičiumi;

3.6. **nuotekų dumblas** (toliau – dumblas) – septiniuose ir kitokiuose buitinių ir kitų panašios sudėties nuotekų valymo įrenginiuose susidarantis dumblas. Prie nuotekų dumblo nepriskiriamos medžiagos ir elementai, sulaikomi grotomis, sietais, riebalų gaudyklėmis, naftos gaudyklėmis, smėliagaudėmis, flotatoriais ir pan. (pvz., šiukšlės, smėlis, riebalai, naftos produktai);

3.7. **nuotekų dumblo apdorojimas** (toliau – dumblo apdorojimas) – nuotekų dumblo savybių, dėl kurių gali kilti nemalonūs kvapai, gali būti teršiami vandens telkiniai, dirvožemis, bloginama žmogaus gyvenamoji aplinka, sumažinimas ar panaikinimas;

3.8. **nuotekų dumblo kompostas** (toliau – dumblo kompostas) – kompostas, gaunamas aerobinėmis sąlygomis apdorojant dumblą;

3.9. **nuotekų dumblo naudojimas** (toliau – dumblo naudojimas) – apdoroto nuotekų dumblo paskleidimas dirvos paviršiuje arba įterpimas į dirvožemį ar kitoks panaudojimas ant dirvožemio ar dirvožemyje, taip pat panaudojimas rekultivuojant pažeistas teritorijas;

3.10. **nuotekų dumblo naudotojas** (toliau – dumblo naudotojas) – asmuo, naudojantis apdorotą nuotekų dumblą;

3.11. **nuotekų dumblo raugas** (toliau – dumblo raugas) – raugas, gaunamas apdorojant dumblą anaerobinėmis sąlygomis;

3.12. **nuotekų dumblo turėtojas** (toliau – dumblo turėtojas) – asmuo, valdantis nuotekų dumblo susidarymo šaltinį (nuotekų valymo įrenginį) ar dumblo apdorojimo įrenginius;

3.13. **žaliavinė medžių ir krūmų plantacija** – įvairios paskirties greitai augančių medžių ir krūmų (energinė augalų, karklų pinti ir kt.), želdinių ar žėlinių, kurių kirtimų rotacija ne ilgesnė kaip 14 metų, plotas;

3.14. kitos Reikalavimuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatyme, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. D1-199 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų“ (toliau – Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai), Nuotekų tvarkymo reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos tręšiamųjų produktų įstatyme (toliau – Tręšiamųjų produktų įstatymas), Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą, su visais pakeitimais, (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 142/2011), 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas), su visais pakeitimais (toliau – reglamentas (ES) Nr. 1069/2009), 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (toliau Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006), su visais pakeitimais.

III SKYRIUS

REIKALAVIMAI DUMBLO TURĖTOJAMS IR NAUDOTOJAMS

4. Dumblo turėtojas gali perduoti dumblą tik teisę jį naudoti turinčiam dumblo naudotojui. Jei dumblas bus naudojamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, dumblo naudotojas privalo turėti su Aplinkos apsaugos agentūra suderintą tręšimo planą, parengtą pagal Reikalavimų 5 punkto reikalavimus arba rekultivavimo projektą, nurodytą Reikalavimų 11 punkte. Jei nuotekų dumblas bus naudojamas kitoje šalyje, jis turi būti vežamas vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 1013/2006 reikalavimais.

5. Asmuo, norintis naudoti apdorotą dumblą žemės ūkyje, energiniams augalams, žaliavinėms medžių ir krūmų plantacijoms, plantaciniams miško želdiniams ar žėliniams, auginamiems buvusiose žemės ūkio naudmenose, tręšti, turi pateikti tręšimo planą Aplinkos apsaugos agentūrai raštu ar elektroniniu paštu derinti. Tręšimo plano rengėjas, atsižvelgdamas į planuojamo naudoti apdoroto dumblo ir dirvožemio tyrimų rezultatus, vietovės specifiką bei į planuojamą panaudoti apdoroto dumblo kiekį ir periodiškumą, nustato tręšimo plano galiojimo terminą. Aplinkos apsaugos agentūra, atsižvelgdama į numatomą poveikį aplinkai, turi teisę pakeisti tręšimo plano galiojimo terminą. Tręšimo plano galiojimo terminas gali būti ne ilgesnis kaip 10 metų. Tręšimo plane turi būti ši informacija:

5.1. dokumento, suteikiančio teisę naudoti žemės sklypą, kopija (nuosavybės dokumentas, žemės valdymą patikėjimo teise patvirtinantis dokumentas, nuomos sutartis ar pan.);

5.2. žemės sklypo planas ir sklypo vietą aprašantys duomenys (adresas, plotas, kadastrinis numeris ir kita) su pažymėtomis teritorijomis, kurioms taikomi papildomi aplinkosauginiai reikalavimai ir (ar) apribojimai (apsauginės zonos ir juostos (pvz., sanitarinės apsaugos zonos (toliau – SAZ), požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos, vandenviečių apsaugos zonų juostos,

paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos ar kt.) bei bendras situacijos planas su pažymėtomis gyvenamosiomis teritorijomis, gyvenamųjų valdų ribomis, registruotais gręžiniais, skirtais individualiam apsirūpinimui geriamuoju vandeniu, ir kitais registruotais vandens ėmimo įrenginiais, vandens telkiniais, keliais, socialine infrastruktūra, saugomomis teritorijomis, ar kitais objektais, kuriems apdoroto dumblo naudojimas gali turėti neigiamą poveikį. Situacijos plano ribos turi apimti ne mažiau kaip 500 metrų nuo dumblo naudojimo vietos ribos;

5.3. sklypo dirvožemio tyrimų duomenys (pagal Reikalavimų VIII skyriaus nuostatas);

5.4. informacija apie paskutinį apdoroto dumblo naudojimą sklype (data, panaudoto apdoroto dumblo kiekis, apdoroto dumblo kokybė, dumblo turėtojas);

5.5. apskaičiuotos leistinos biogeninių medžiagų ir sunkiųjų metalų įterpimo normos (vienkartinės, metinės ir visam tręšimo plano galiojimo periodui, atsižvelgiant į tręšimui naudojamo apdoroto dumblo įsigijimo ir naudojimo periodiškumą);

5.6. apdoroto dumblo laikymo numatomame tręšti lauke vietos (pažymėtos sklypo plane), nurodant apdoroto dumblo laikymo lauko kaupuose periodus;

5.7. sklypo naudojimo paskirtis, numatomi auginti augalai, energiniai augalai, žaliavinės medžių ir krūmų plantacijos, plantaciniai miško želdiniai ar žėliniai, auginami buvusiose žemės ūkio naudmenose, jų rūšinė sudėtis;

5.8. dirvožemio tyrimo periodiškumas (jei vadovaujantis Reikalavimų VIII skyriaus nuostatomis reikalingi pakartotiniai dirvožemio tyrimai);

5.9. energinių augalų, žaliavinių medžių ir krūmų plantacijų, plantacinių miško želdinių ar žėlinių, auginamų buvusiose žemės ūkio naudmenose, tręšimo plane turi būti šie papildomi duomenys:

5.9.1. bendrą sklypo geologinę situaciją atspindintis geologinis pjūvis su aprašytais hidrogeologinėmis sąlygomis;

5.9.2. planuojamo panaudoti apdoroto dumblo kiekis, kokybė, apdoroto dumblo transportavimo, panaudojimo (skleidimo, įterpimo) būdas, periodiškumas;

5.9.3. įveisimo aprašymas (rūšinė sudėtis, tankumas), auginimo laikas, biomasės gamybos ir panaudojimo aprašymas;

5.9.4. apdoroto dumblo skleidimo tolygumo, apdoroto dumblo ir biomasės kokybės kontrolės sistema;

5.9.5. drenažinio vandens ir dirvožemio monitoringo programa. Drenažiniam monitoringui parenkamos melioracijos sistemos, kurių visas drenažinio vandens surinkimo plotas patenka į vieno dumblo naudotojo naudojamą tręšiamą lauką. Jei tręšiamas laukas šios sąlygos neatitinka, turi būti vykdomas poveikio požeminiam vandeniui monitoringas. Drenažinio vandens ir dirvožemio monitoringo programoje turi būti nurodyti stebimi rodikliai: sunkieji metalai, azotas (N ir NH_4), bendras fosforas;

5.9.6. jei veisiami plantaciniai miško želdiniai ar žėliniai, – valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos patvirtintas miško želdinimo ir žėlimo projektas, atitinkantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus.

6. Aplinkos apsaugos agentūra per 10 darbo dienų nuo tręšimo plano gavimo dienos įvertina pateiktą tręšimo planą ir raštu pateikia atsakymą dėl suderinimo arba nurodo trūkumus ir terminą jiems pašalinti. Suderinto tręšimo plano kopiją Aplinkos apsaugos agentūra per 5 darbo dienas nuo tręšimo plano suderinimo pateikia Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos apsaugos departamentas) bei savivaldybei, kurios teritorijoje bus vykdomas tręšimas.

7. Dumblo naudotojas, pašalinęs Aplinkos apsaugos agentūros rašte nurodytus trūkumus, gali pateikti Aplinkos apsaugos agentūrai raštu ar elektroniniu paštu pakartotinai derinti patikslintą tręšimo planą. Aplinkos apsaugos agentūra patikslintą tręšimo planą pakartotinai įvertina ir derina Reikalavimų 6 punkte nustatyta tvarka.

8. Dumblo naudotojas kartu su suderintu tręšimo planu visą plano galiojimo laikotarpį ir 5 metus jam pasibaigus turi saugoti dokumentus apie tręšimo plano galiojimo metu panaudotą apdorotą dumblą (dumblo turėtojo pateikti tręšimo normų skaičiavimai, pateikto apdoroto dumblo kiekį

fiksuojančiosios dokumentai, dumblo turėtojo pateikti apdoroto dumblo kokybės pažymėjimai, tręšimo datos) bei atliktus dirvožemio būklės tyrimus (dirvožemio tyrimo rezultatus).

9. Dumblo turėtojas, norėdamas perduoti apdorotą dumblą tręsimui, vadovaudamasis Reikalavimų nuostatomis, dumblo naudotojo pateiktu galiojančiu tręšimo planu bei numatomų naudotojui perduoti apdoroto dumblo tyrimų rezultatais, privalo apskaičiuoti tręšimo apdorotu dumblo normas (tonomis sausųjų medžiagų į hektarą), galimą numatomame tręšti lauke panaudoti apdoroto dumblo kiekį (natūrinį bei sausosiomis medžiagomis) ir skaičiavimo rezultatus, patvirtintus atsakingo asmens parašu, pateikti naudotojui. Dumblo turėtojas negali per metus pateikti naudotojui didesnio apdoroto dumblo kiekio už apskaičiuotą galimą panaudoti einamaisiais metais apdoroto dumblo kiekį. Dumblo naudotojas negali viršyti dumblo turėtojo pateiktą tręšimo apdorotu dumblo normų.

10. Dumblo naudotojas ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki numatomo tręšimo privalo apie tai raštu arba elektroniniu paštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą ir savivaldybę, kurios teritorijoje bus tręšiama. Teikiamoje informacijoje turi būti nurodyta: tręšimo vieta, laikas, dumblo turėtojas, dumblo kiekis.

11. Asmuo, norintis naudoti apdorotą dumblą pažeistoms teritorijoms, miesto žaliosioms erdvėms ir pakelėms rekultivuoti, turi pateikti teritorijos rekultivavimo projektą (ar kitą dokumentą, kuriame turi būti numatytas teritorijos rekultivavimas ar sutvarkymas) Aplinkos apsaugos agentūrai raštu ar elektroniniu paštu derinti rekultivacijos projektą. Rekultivacijos projekte turi būti teikiama ši informacija:

11.1. rekultivuojamos teritorijos adresas, koordinatės, žemės sklypo savininko rašytinis sutikimas naudoti apdorotą dumblą pažeistoms teritorijoms rekultivuoti, jei planuojama rekultivuoti ne nuosavybės teise valdomus sklypus;

11.2. teritorijos (rekultivuojamo sklypo) planas ar planai su pažymėtomis teritorijomis, kurioms taikomi papildomi aplinkosauginiai reikalavimai (apsauginės zonos ir juostos (pvz., SAZ), požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos, vandenviečių apsaugos zonų juostos, paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos, karstinės smegduobės apsaugos zonos ar kt.);

11.3. bendras situacijos planas (mažiausiai 500 m spinduliu apie numatomą rekultivuoti sklypą) su pažymėtomis gyvenamosiomis teritorijomis, vandens ėmimo įrenginiais, vandens telkiniais, socialine infrastruktūra ar kitais objektais, kuriems dumblo naudojimas gali turėti neigiamą poveikį;

11.4. rekultivuojamos teritorijos aprašymas (reljefas, pažeidimų laipsnis, paskirtis ir panašiai);

11.5. bendrą planuojamo rekultivuoti sklypo geologinę situaciją atspindintis geologinis pjūvis su aprašytais hidrogeologinėmis sąlygomis. Rengiant projektą molinguose gruntuose turi būti pateikiama gruntų, slūgsančių iki 1 m gylio nuo žemės paviršiaus filtracijos koeficiento reikšmė;

11.6. nurodytas planuojamo panaudoti apdoroto dumblo kiekis, kokybė, apdoroto dumblo transportavimo (transportavimo priemonės, maršrutas), panaudojimo (skleidimo, įterpimo) būdas;

11.7. galimo panaudoti apdoroto dumblo kiekio, normų skaičiavimai, sklypo dirvožemio tyrimų duomenys, leistinos sunkiųjų metalų įterpimo normos (vienkartinės, metinės ir visam rekultivacijos plano galiojimo periodui, atsižvelgiant į rekultivacijai naudojamo apdoroto dumblo įsigijimo ir naudojimo periodiškumą);

11.8. apželdinimo aprašymas, jei veisiami plantaciniai miško želdiniai ar žėliniai, – valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos patvirtintas miško želdinimo ir žėlimo projektas, atitinkantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus;

11.9. rekultivavimo darbų atlikimo grafikas;

11.10. apdoroto dumblo skleidimo tolygumo, apdoroto dumblo kokybės, dirvožemio užterštumo kontrolės sistemos aprašymas;

11.11. požeminio vandens ir dirvožemio monitoringo programa. Požeminio vandens ir dirvožemio monitoringo programoje turi būti nurodyti stebimi rodikliai: sunkieji metalai, azotas (N ir NH₄), bendras fosforas.

12. Aplinkos apsaugos agentūra, gavusi derinimui rekultivacijos projektą, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas teikia jį derinti Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos (toliau – Lietuvos geologijos tarnyba). Lietuvos geologijos tarnyba per 10 darbo dienų nuo rekultivacijos projekto gavimo dienos pagal kompetenciją įvertina pateiktą rekultivacijos projektą ir raštu pateikia

atsakymą Aplinkos apsaugos agentūrai dėl suderinimo arba nurodo pastabas ir / ar pasiūlymus. Aplinkos apsaugos agentūra per 15 darbo dienų nuo rekultivacijos projekto gavimo dienos įvertina pateiktą rekultivacijos projektą ir raštu pateikia atsakymą dėl suderinimo arba nurodo apibendrintas savo ir Lietuvos geologijos tarnybos pastabas ir / ar pasiūlymus ir terminą patikslinti rekultivacijos projektą ir / ar pateikti paaiškinimus. Suderinto rekultivacijos projekto kopiją Aplinkos apsaugos agentūra per 5 darbo dienas nuo rekultivacijos projekto suderinimo pateikia Aplinkos apsaugos departamentui bei savivaldybei, kurios teritorijoje bus vykdoma rekultivacija.

13. Dumblo naudotojas ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki numatytos teritorijos rekultivavimo dienos apie tai turi informuoti Aplinkos apsaugos departamentą ir savivaldybę, kurios teritorijoje bus vykdoma rekultivacija.

14. Dumblo turėtojas privalo vykdyti dumblo ir apdoroto dumblo apskaitą pagal Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytus reikalavimus. Dumblo apskaitos duomenys teikiami perskaičiuoti į sausąsias medžiagas.

15. Dumblo turėtojas privalo registruoti apdoroto dumblo (taip pat laikomo dumblo) kokybės ir naudojimo duomenis. Apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo duomenų suvestinės forma (toliau – Suvestinė) pateikta Reikalavimų 1 priede. Paaiškinimai dėl Suvestinės pildymo pateikti Reikalavimų 2 priede. Apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo duomenų suvestinėje registruojami duomenys apie:

15.1. dumblo apdorojimo būdą;

15.2. apdoroto dumblo kokybinius rodiklius:

15.2.1. sausų medžiagų kiekį (%);

15.2.2. organinių medžiagų kiekį (%);

15.2.3. azoto (N), fosforo (P) koncentraciją (mg/kg sausųjų medžiagų);

15.2.4. Pb, Cd, Cr, Cu, Ni, Zn, Hg koncentracijas (mg/kg sausųjų medžiagų);

15.2.5. mikrobiologinių-parazitologinių tyrimų rezultatus;

15.2.6. apdoroto dumblo pH;

15.3. kiekvieną dumblo naudotoją, kuriam buvo tiekiamas apdorotas dumblas:

15.3.1. dumblo naudotojų vardus, pavardes ar juridinio asmens pavadinimus, juridinio asmens kodus, adresus, informaciją apie vietą, kur bus naudojamas apdorotas dumblas (adresas, sklypas, paskirtis);

15.3.2. apdoroto dumblo panaudojimo pagrindą (nurodomas tręšimo planas, rekultivacijos projektas ar panašiai);

15.3.3. kiekvienam dumblo naudotojui perduoto apdoroto dumblo natūrinį kiekį ir apdoroto dumblo kiekį sausosiomis medžiagomis.

16. Šių Reikalavimų 15 punkte nurodyti apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo duomenys ir Suvestinė saugomi 10 metus nuo suvestinės užpildymo dienos, o vėliau sunaikinami įstatymų nustatyta tvarka. Asmens duomenys kaupiami kontrolės tikslais ir tvarkomi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB, nustatyta tvarka.

17. Dumblo turėtojai, perduodantys apdorotą dumblą naudoti tręsimui žemės ūkyje, praėjusių kalendorinių metų apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo Suvestinės duomenis ne vėliau kaip iki einamųjų metų vasario 1 d. pateikia Aplinkos apsaugos agentūrai per informacinę sistemą „Aplinkos informacijos valdymo integruota kompiuterinė sistema“ (toliau – IS „AIVIKS“).

18. Dumblo turėtojas, perduodamas apdorotą dumblą dumblo naudotojui, privalo išduoti dumblo kokybės pažymėjimą, kuriame būtų nurodoma: perduodamo apdoroto dumblo kiekis, dumblo apdorojimo technologijos, apdoroto dumblo klasė (1 lentelė) ir kategorija (2 lentelė), sausųjų medžiagų kiekis, organinių medžiagų kiekis, pH, bendrojo azoto ir fosforo bei sunkiųjų metalų koncentracijos. Perduodant dumblo kompostą ir dumblo raugą nepageidaujamų priemaišų kiekis turi neviršyti 3 lentelėje nustatytų reikalavimų.

1 lentelė. Apdoroto dumblo skirstymas į klases pagal mikrobiologinius-parazitologinius parametrus

Dumblo klasė	Fekalinė žarnyno lazdelė (<i>Escherichia coli</i>), ksv/g	Anaerobinės klostridijos (<i>Clostridium perfringens</i>), ksv/g	Helmintų kiaušinėliai ir lervos, vnt./kg	Patogeninės enterobakterijos, ksv/g
A	≤ 1000	≤ 100 000	0	0
B	1001–100 000	100 001–10 000 000	1–100	0
C	> 100 000	>10 000 000	> 100	≥1

2 lentelė. Apdoroto dumblo skirstymas į kategorijas pagal sunkiųjų metalų koncentraciją

Dumblo kategorija	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
I	<140	<1,5	<140	<300	<50	<800	<1,0
II	140–750	1,5-20	140–400	300-1000	50-300	800-2500	1,0-8,0
III	>750	>20	>400	>1000	>300	>2500	>8,0
Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg nuo 2022 m.							
I	<140	<1,5	<140	<300	<50	<800	<1,0
II	140–150	1,5–5	140–170	300–500	50–70	<800–1500	1–1,5
III	>150	>5	>170	>500	>70	>1500	>1,5

3 lentelė. Nepageidaujamų priemaišų leistinos ribos dumblo komposte ir dumblo raugė.

Pavadinimas	Leistina riba
Stiklas, metalai, plastikas, kai jų dalelių dydis didesnis nei 2 mm	≤0,5% SM
Daigios augalų sėklos tarp jų gyvybingos piktžolės, šakniastiebiai	≤2 vnt./l
Akmenys, didesni nei 10 mm, skaičiuojant sausu svoriu	≤5%

19. Apdoroto dumblo ir dirvožemio tyrimai turi būti atliekami laboratorijose, akredituotose standarto LST EN ISO/IEC 17025 atitikčiai konkrečioms matavimams ir / ar tyrimams atlikti bei imti ėminiams laboratoriniams tyrimams ir / ar matavimams atlikti arba turinčios leidimus atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus, išduotus Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 „Dėl Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS DUMBLO KOMPOSTAVIMO IR ANAEROBINIO APDOROJIMO ĮRENGINIŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI

20. Dumblo kompostavimui skirtas kompostavimo (priėmimo, laikymo, kompostavimo ir po apdorojimo gautų medžiagų laikymo) įrenginys turi būti įrengtas taip, kad iš aplinkinių teritorijų į jį negalėtų patekti paviršinės nuotekos ir kiti paviršiniai vandenys (potvynių metu), o įrenginyje susidariusios paviršinės nuotekos ir kiti skysčiai į aplinką galėtų patekti tik per reikalavimus atitinkančią nuotekų tvarkymo sistemą, taip pat iš aplinkos į įrenginį negalėtų patekti požeminis (gruntinis) vanduo ir iš jos – į aplinką. Visame kompostavimo įrenginio plote (paviršinės dangos

konstrukcijoje) turi būti įrengtas hidroizoliacinis sluoksnis, užtikrinantis jos sandarumą visą įrenginio eksploatavimo laikotarpį.

21. Įrengiant dumblo kompostavimo ir anaerobinio apdorojimo įrenginius, turi būti atsižvelgiama į vyraujančią vėjų kryptį vietovėje, orientuojant įrenginius taip, kad būtų apsaugoti nuo vyraujančių vėjų ir kad triukšmas ir kvapų sklaidimo poveikis aplinkiniams gyventojams būtų minimalus.

22. Įrengiant naujus kompostavimo, anaerobinio dumblo apdorojimo įrenginius turi būti užtikrinta, kad dumblas ir kitos kartu įrenginiuose apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos būtų priimamos, laikomos ir kompostuojamos, anaerobiškai apdorojamos uždaroje patalpose, užtikrinant kvapų sklaidimo prevenciją, dujų išvalymą prieš išleidžiant į aplinką.

23. Kompostavimo, anaerobinio apdorojimo įrenginiuose dumblas ir kitos kartu įrenginiuose apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos turi būti priimamos, laikomos ir kompostuojamos, anaerobiškai apdorojamos uždaroje patalpose, užtikrinant kvapų sklaidimo prevenciją, dujų išvalymą prieš išleidžiant į aplinką.

TAR pastaba. Reikalavimų 23 punktą įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.

24. Kompostavimo įrenginyje susidarančios nuotekos (filtratas) turi būti surenkamos ir panaudojamos komposto drėkinimui arba tvarkomos vadovaujantis nuotekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais.

25. Dumblo ir biologiškai skaidžių atliekų, naudojamų dumblui kompostuoti ar anaerobiškai apdoroti, priėmimo, paruošimo kompostavimui, anaerobiniam apdorojimui, kompostavimo, anaerobinio apdorojimo, brandinimo bei dumblo komposto, dumblo raugo laikymo zonos turi būti su nepralaidžiu paviršiumi, aiškiai atskirtos ir schematiškai nurodytos ir pažymėtos Atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente, kurio forma pateikta Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, 3 priede.

26. Planuojant įrengti ar rekonstruoti dumblo kompostavimo, anaerobinio apdorojimo įrenginius, įvertinus planuojamus įrenginių pajėgumus, turi būti atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu.

27. Dumblo kompostavimo ir anaerobinio apdorojimo įrenginius įrengti draudžiama:

27.1. jei tokia veikla konkrečioje vietoje negalima dėl netinkamos žemės paskirties ar ją riboja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas;

27.2. atstumas nuo dumblo kompostavimo ir anaerobinio apdorojimo įrenginių iki vandens ėmimo įrenginių (šachtinių šulinių ir individualių gręžinių ir kt.), kuriems apsaugoti nėra nustatytų apsaugos zonų, turi būti ne mažesnis kaip 50 m požeminio vandens srauto kryptimi ir 25 m prieš srautą.

V SKYRIUS

REIKALAVIMAI DUMBLO KOMPOSTAVIMUI IR ANAEROBINIAM APDOROJIMUI

28. Jeigu dumblas kompostuojamas, anaerobiškai apdorojamas kartu su šalutiniais gyvūniniais produktais:

28.1. įmonės, kurios vykdo biodujų ir (ar) komposto gamybą, turi būti papildomai patvirtintos vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1069/2009 24 straipsniu;

28.2. biodujų ir (ar) komposto gamyba turi atitikti Reikalavimuose ir Reglamente (ES) Nr. 142/2011 nustatytus reikalavimus.

29. Kompostuojant dumblą gali būti naudojamos ir kitos biologiškai skaidžios atliekos, medienos kuro pelenai ar kitos kompostavimo procesui reikalingos medžiagos.

30. Kartu su dumblu kompostuoti draudžiama: pavojingąsias, infekuotas ir kitas medicininės atliekas (pavyzdžiui, susidarančias veterinarijos gydyklose, ligoninėse), kritusius gyvūnus, fekalijas.

31. Jei dumblas kompostuojamas kartu su medienos kuro pelenais, tokie pelenai turi atitikti Medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. D1-14 „Dėl medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo

taisyklių patvirtinimo“, nustatytas didžiausias leidžiamas cheminių medžiagų koncentracijas pelenuose, naudojamuose žemės ūkyje, ir gali sudaryti ne daugiau kaip 20 % apdorojamo dumblo ir biologiškai skaidžių atliekų kiekio pagal sausos medžiagos santykį.

32. Kompostuojant ar biologiškai apdorojant dumblą privaloma laikytis šių reikalavimų:

32.1. kompostuojant dumblą turi būti užtikrintas bent vienas iš temperatūrinių režimų:

32.1.1. ne trumpiau kaip 5 dienas išlaikyti ne mažesnę kaip 65 °C temperatūrą;

32.1.2. ne trumpiau kaip 7 dienas išlaikyti ne mažesnę kaip 60 °C temperatūrą;

32.1.3. ne trumpiau kaip 14 dienų išlaikyti ne mažesnę kaip 55 °C temperatūrą;

32.2. apdorojant dumblą anaerobinio apdorojimo įrenginiuose, turi būti užtikrintas bent vienas iš temperatūrinių režimų:

32.2.1. ne trumpiau kaip 24 valandas išlaikyti ne mažesnę kaip 55 °C temperatūrą užtikrinant, kad dumblas įrenginyje bus laikomas ne trumpiau kaip 20 dienų;

32.2.2. apdorojus dumblą ne mažesnėje nei 55 °C temperatūroje, ne trumpiau kaip 1 valandą turi būti pasteurizuojama ne mažesnėje kaip 70 °C temperatūroje;

32.2.3. apdorojus dumblą ne mažesnėje nei 55 °C temperatūroje, vėliau jis turi būti kompostuojamas užtikrinant bent vieną iš Reikalavimų 32.1.1-32.1.3 papunkčiuose nurodytų temperatūrinių režimų;

32.2.4. apdorojus dumblą 37 °C - 40 °C temperatūroje, ne trumpiau kaip 1 valandą turi būti pasteurizuojama ne mažesnėje kaip 70 °C temperatūroje;

32.2.5. apdorojus dumblą 37 °C - 40 °C temperatūroje, vėliau jis turi būti kompostuojamas užtikrinant bent vieną iš Reikalavimų 32.1.1-32.1.3 papunkčiuose nurodytų temperatūrinių režimų.

33. Asmenys, kompostuojantys dumblą, turi užtikrinti šiame skyriuje nurodytų temperatūros parametrų išlaikymą ir reikiamą deguonies kiekį visame kompostuojamo dumblo kartu su kitomis biologiškai skaidžiomis atliekomis kaupimo tūryje bei užtikrinti nuolatinį jų matavimą viso aktyvaus kompostavimo laikotarpiu.

34. Kvapų mažinimo priemonės turi būti naudojamos sijojant, perkraunant kompostą ir kitais atvejais (pvz., esant kvapų pasklidimo į aplinką tikimybei).

35. Asmenys, kompostuojantys nuotekų dumblą, privalo registruoti šiuos duomenis apie kiekvieną formuojamą kompostavimo kaupą:

35.1. kompostavimui panaudotų biologiškai skaidžių atliekų (nurodant atliekų kodą ir atliekų pavadinimą), medienos kuro pelenų ar kitų kompostavimo procese naudotų medžiagų kiekį, tonomis;

35.2. kompostavimo pradžią ir pabaigą;

35.3. deguonies bei temperatūros stebėsenos rezultatus;

35.4. kaupų vartymo datas;

35.5. komposto brandinimo pradžią ir pabaigą;

35.6. komposto sijojimo datą;

35.7. bet kokius kompostavimo proceso trikdžius.

36. Brandinimas yra privalomas kompostavimo proceso etapas. Tai etapas, kai komposto temperatūra palaipsniui sumažėja. Šio etapo metu turi būti užtikrinta, kad būtų išvengta:

36.1. anaerobinių sąlygų susidarymo dėl per didelės drėgmės, sutankėjusios medžiagos struktūros ar per didelių pylimų;

36.2. per didelio medžiagos išdžiūvimo;

36.3. dulkių tvarkant brandinamą kompostą;

36.4. brandinamo komposto susimaišymo su kitomis atliekomis ar medžiagomis ir užteršimo, įskaitant patogeninius mikroorganizmus.

37. Dumblo kompostas turi būti persijotas, atskiriant nesusikompostavusias biologiškai skaidžių atliekų dalis ir priemaišas. Visos atsijotos kompostavimui tinkamos priemaišos turi būti grąžinamos į kompostavimo procesą.

VI SKYRIUS

DUMBLO KOMPOSTO LAIKYMO APDOROJIMO ĮRENGINYJE REIKALAVIMAI

38. Pagal šių Reikalavimų nuostatas pagamintas dumblo kompostas turi būti laikomas dumblo apdorojimo įrenginiui priklausančioje teritorijoje ir tam tikslui skirtoje laikymo zonoje arba kitoje teritorijoje, kuri atitinka Reikalavimų IV skyriuje nustatytus reikalavimus. Vienos serijos dumblo kompostas negali maišytis su kitos serijos dumblo kompostu, su kitomis atliekomis ar medžiagomis ir būti užterštas.

39. Perkeliant dumblo kompostą į laikymo zoną, registracijos žurnale turi būti užregistruoti šie duomenys:

39.1. schematiškai nurodyta konkreti dumblo komposto laikymo vieta dumblo apdorojimo įrenginyje;

39.2. dumblo komposto pagaminimo data ir dumblo komposto gamybai naudotų biologiškai skaidžių atliekų rūšys;

39.3. dumblo komposto perkėlimo į laikymo zoną data;

39.4. dumblo komposto kiekis;

39.5. dumblo komposto serijos numeris.

40. Prie laikomo dumblo komposto turi būti pastatytas oro sąlygoms atsparus ženklas, pagal kurį registracijos žurnale būtų galima rasti informaciją apie dumblo komposto sukrovimo laikymui datą ir dumblo komposto serijos numerį.

VII SKYRIUS APDOROTO DUMBLO TYRIMAI

41. Sunkiųjų metalų koncentracijos apdorotame dumble (išskyrus dumblo kompostą ir dumblo raugą), jei neatitinka šių Reikalavimų XIV skyriuje nustatytų nuostatų, turi būti tiriamos, kai:

41.1. aglomeracija yra mažesnė už 10000 GE ir buitinės nuotekos nėra maišomos su gamybinėmis nuotekomis, pavojingomis medžiagomis bei pagal paskutinio tyrimo rezultatus apdorotas dumblas priskirtas I kategorijai – ne rečiau kaip 1 kartą per metus;

41.2. aglomeracija yra mažesnė už 10000 GE, bet neatitinka Reikalavimų 41.1 papunktyje nurodytų kitų sąlygų arba keičiasi valomų nuotekų savybės – 1 kartą per ketvirtį;

41.3. aglomeracijos dydis atitinka 10000–50000 GE – 1 kartą per ketvirtį;

41.4. aglomeracijos dydis > 50000 GE – 1 kartą per mėnesį.

42. Prieš 30 kalendorinių dienų iki apdoroto dumblo atidavimo dumblo naudotojui (išskyrus dumblo kompostą ir dumblo raugą), apdorate dumble turi būti nustatyta:

42.1. sausųjų medžiagų kiekis, %;

42.2. pH_{KCl} ;

42.3. bendrasis azotas (mg/kg sausųjų medžiagų);

42.4. bendrasis fosforas (mg/kg sausųjų medžiagų);

42.5. mikrobiologiniai-parazitologiniai rodikliai.

43. Dumblo mėginiai turi būti imami iš tapačiomis savybėmis pasižyminčio apdoroto dumblo, susidariusio po paskutinio tyrimo. Dumblo mėginys turi būti sudarytas sumaišius mėginius ne mažiau kaip iš 20 vietų.

44. Dumblo komposto, dumblo raugo tyrimai atliekami baigus kompostavimo, anaerobinio apdorojimo procesą.

45. Dumblo komposto, dumblo raugo kokybės ir užterštumo rodiklių tyrimų dažnumas nurodytas 3 priede.

46. Dumblo kompostas ir dumblo raugas laikomas paruoštu ir tinkamu naudoti, kai:

46.1. dumblo komposto deguonies sugerties greitis (stabilumas) yra ne didesnis kaip 25 mmol O_2 /kg organinės medžiagos/val.;

46.2. dumblo raugo deguonies sugerties greitis (stabilumas) yra ne didesnis kaip 50 mmol O_2 /kg organinės medžiagos/val.

47. Apdoroto dumblo ir dirvožemio tyrimai turi būti atliekami laboratorijose, akredituotose standarto LST EN ISO/IEC 17025 atitikčiai konkretiems matavimams ir / ar tyrimams atlikti bei imti ėminiams laboratoriniams tyrimams ir / ar matavimams atlikti.

TAR pastaba. Reikalavimų 47 punktą įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.

VIII SKYRIUS DIRVOŽEMIO TYRIMAI

48. Numatant dirvas pirmą kartą tręšti apdorotu dumbly, turi būti nustatyti dirvožemio kokybės rodikliai: sunkiųjų metalų koncentracijos (švino, kadmio, chromo, vario, nikelio, cinko, gyvsidabrio), granulimetrinė sudėtis, pH_{KCl} . Nustatant dirvožemio granulimetrinę sudėtį, galima naudotis laboratoriniais tyrimais ir jų pagrindu sudaryta granulimetrine sudėtimi.

49. Dirvožemio mėginys turi būti sudarytas sumaišius 25 mėginius, paimtus 25 cm gylyje (nebent viršutinio dirvožemio sluoksnio gylis būtų mažesnis, tada paviršinės dirvos gylis neturi būti mažesnis kaip 10 cm) iš ne didesnio kaip 5 ha ploto, dirbamo tuo pačiu tikslu.

50. Jeigu sunkiųjų metalų kiekis dirvožemyje prieš pirmą kartą tręšiant apdorotu dumbly neviršijo foninių koncentracijų (4 lentelė), pakartotiniai dirvožemio tyrimai atliekami prieš 4-ą tręšimą II kategorijos apdorotu dumbly (neatsižvelgiant į tręšimų periodiškumą). Jeigu koncentracijos didesnės už fonines, dirvožemio tyrimai atliekami prieš kiekvieną tręšimą II kategorijos apdorotu dumbly. Pakartotiniai dirvožemio tyrimai tręšiant I kategorijos apdorotu dumbly neprivalomi.

4 lentelė. Foninės sunkiųjų metalų koncentracijos dirvožemyje

Dirvožemio granulimetrinė sudėtis	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
Smėliai, priesmėliai	7	0,09	10	6	11	19	0,075
Priemoliai, moliai	8	0,12	15	8	16	27	0,1

IX SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI APDOROTO DUMBLO NAUDOJIMUI

51. Draudžiama tręšimui ir pažeistų teritorijų, miesto žaliųjų erdvių ir pakelių rekultivacijai naudoti šį dumblą:

- 51.1. neapdorotą;
- 51.2. III kategorijos;
- 51.3. C klasės.

52. Draudžiama naudoti visų rūšių ir kategorijų apdorotą dumblą šiais atvejais:

52.1. jei tokia veikla konkrečioje vietoje ribojama Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu;

52.2. arčiau kaip 100 m iki gyvenamųjų pastatų;

52.3. kai aukščiausio gruntinio vandens lygio gylis nuo apdoroto dumblo paskleidimo sluoksnio pado yra < 1 m;

52.4. tokiose teritorijose, kuriose viršutinio grunto sluoksnio (ne mažiau kaip 1 m) vidutinis filtracijos koeficientas ne didesnis kaip 10^{-2} m/d;

52.5. jeigu sunkiųjų metalų koncentracija dirvožemyje viršija didžiausiąją leidžiamąją sunkiųjų metalų koncentraciją (5 lentelė);

52.6. miško medynams, miško želdiniams ir želiniams tręšti, išskyrus plantacinius miško želdinius ar želinius, auginamus buvusiose žemės ūkio naudmenose;

52.7. tręšimui ar rekultivavimui nuo lapkričio 15 d. iki balandžio 1 d., taip pat ant įšalusios, įmirkusios ar apsnigtos žemės, taip pat jei vidutinė paros oro temperatūra aukštesnė kaip 20°C . Draudimas visų rūšių ir kategorijų apdorotą dumblą naudoti tręšimui ar pažeistų teritorijų rekultivavimui, jei vidutinė paros oro temperatūra aukštesnė kaip 20°C , netaikomas džiovinamam dumbly ir dumblo kompostui.

53. Apdoroto dumblo norma turi būti tokia, kad sunkiųjų metalų kiekis numatomame per metus panaudoti apdorotame dumble neviršytų didžiausiojo leidžiamąjo sunkiųjų metalų kiekio, kuris per metus gali patekti į dirvožemį (6 lentelė). Bet koku atveju sunkiųjų metalų koncentracijos dirvožemyje dėl tręšimo apdorotu dumbly ar rekultivuotos teritorijos dirvožemio užterštumas sunkiaisiais metalais negali viršyti didžiausiųjų leidžiamųjų koncentracijų (5 lentelė).

5 lentelė. Didžiausioji leidžiamoji sunkiųjų metalų koncentracija (DLK) dirvožemyje

Dirvožemio granulimetrinė sudėtis	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
Smėliai, priemoliai	50	1,0	50	50	50	160	0,5
Priemoliai, moliai	80	1,5	80	75	75	300	0,5

6 lentelė. Didžiausiasis leidžiamasis sunkiųjų metalų kiekis, kuris gali patekti į dirvožemį tręšiant apdorotu dumbly per metus, pagal 10 metų vidurkį

Dirvožemio granulimetrinė sudėtis	Sunkiųjų metalų kiekis, kg/ha per metus						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
Smėliai, priemoliai	10	0,1	7	8	2	20	0,05
Priemoliai, moliai	15	0,15	10	12	3	30	0,1

54. Tik jei nėra galimybės naudoti apdorotą dumblą tręsimui, pažeistų teritorijų rekultivavimui Reikalavimuose nustatyta tvarka arba apdorotas dumblas yra III kategorijos, jis gali būti naudojamas nepavojingų atliekų sąvartynų rekultivacijai arba energijai gauti laikantis atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

X SKYRIUS

SPECIALIEJI REIKALAVIMAI APDOROTO DUMBLO NAUDOJIMUI TRĘSIMUI ŽEMĖS ŪKYJE

55. Žemės ūkyje gali būti naudojamas I ir II kategorijos apdorotas dumblas.

56. Plotams, skirtiems daržovėms auginti bei pievoms ar žalienoms tręšti, gali būti naudojamas tik A klasės apdorotas dumblas.

57. Plotai, skirti auginti vaisiniams augalams bei daržovėms, kurios turi tiesioginį sąlytį su dirvožemiu ir yra valgomos žalios, negali būti tręšiami 10 mėnesių iki derliaus nuėmimo ir nuimant derlių.

58. Pievoms ir žalienoms tręšti, jei pievoje bus ganomi gyvuliai ar nuimami pašarai, apdorotas dumblas gali būti naudojamas ne vėliau kaip trys savaitės iki gyvulių ganymo ar pašarų nuėmimo pradžios. Draudžiama apdorotą dumblą naudoti pievoms ir daugiametėms žolėms tręšti ganykliniu laikotarpiu nuo gegužės 1 d. iki spalio 1 d.

59. Kaupiamieji augalai lauko sėjomainoje gali būti auginami praėjus ne mažiau kaip 1 metams nuo tręšimo apdorotu dumbly.

60. Draudžiama naudoti apdorotą dumblą žemės ūkyje šiais atvejais:

60.1. plotų, kuriuose auga vaisiai ir daržovės (išskyrus vaismedžius) tręsimui;

60.2. jeigu dirvožemio pH <5,5;

60.3. ekologinės gamybos ūkiuose.

61. Maksimali tręšimo apdorotu dumbly norma turi užtikrinti, kad į dirvožemį nepatektų: azoto – daugiau kaip 170 kg/ha per metus, fosforo – 40 kg/ha arba fosforo (V) oksido (P₂O₅) – 90 kg/ha per metus.

62. Paskleistas apdorotas dumblas turi būti ne vėliau kaip per 2 kalendorines dienas įterptas į dirvožemį.

63. Apdorotas dumblas jo naudojimo tręsimui vietoje (žemės sklype (lauke), kurio tręsimui numatoma naudoti apdorotą dumblą), lauko kaupuose gali būti laikomas ne ilgiau kaip 6 mėnesius, laikantis šių reikalavimų:

63.1. apdorotas dumblas gali būti laikomas tik tuose laukuose, kurie numatyti juo tręšti;

63.2. lauko kaupų vieta parenkama toliausiai nuo gyvenamosios ir visuomeninės paskirties objektų, kad tokie objektai nebūtų vyraujančia vėjo kryptimi, reljefo vietoje, neapsemiamoje pavasario polaidžio bei liūčių metu;

63.3. naudojimo vietoje gali būti laikomas tik toks apdoroto dumblo kiekis, koks yra numatytas panaudoti šioje naudojimo vietoje;

63.4. draudžiama apdorotą dumblą laikyti, jei veikla ribojama Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme;

63.5. kaupai turi būti įrengiami ne arčiau kaip 25 m žemiau vandens ėmimo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.), kuriems apsaugoti nėra nustatytų apribojimo juostų, ir pasroviui vyraujančiam gruntinio vandens srautui. Jei apdorotas dumbblas gali būti laikomas tik aukščiau vandens paėmimo įrenginių, atstumas turi būti ne mažesnis kaip 50 m;

63.6. kaupų aukštis turi būti ne didesnis kaip 2 m;

63.7. jeigu apdorotas dumbblas bus laikomas ilgiau negu 1 savaitę, kaupas turi būti uždengtas orui ir vandeniui nelaidžia plėvele, sulaikančia kritulių patekimą į apdorotą dumblą bei sumažinančia kvapų sklaidimą; jeigu apdorotas dumbblas bus laikomas ilgiau kaip 30 parų, aikštelė, kurioje bus laikomas apdorotas dumbblas, iš visų pusių apjuosama ne žemesniu kaip 50 cm aukščio pylimu taip, kad būtų užkirstas kelias kritulių vandens nutekėjimui teritorijos paviršiumi. Prieš kraunant apdorotą dumblą, jo laikymo vietoje turi būti supiltas 0,5 m aukščio durpių sluoksnis arba 0,7 m smulkintų šiaudų ar medžių lapų sluoksnis.

XI SKYRIUS

SPECIALIEJI REIKALAVIMAI APDOROTO DUMBLO NAUDOJIMUI PAŽEISTOMS TERITORIJOMS, MIESTO ŽALIOSIOMS ERDVĖMS IR PAKELĖMS REKULTIVUOTI

64. Pažeistų teritorijų, miesto žaliųjų erdvių ir pakelių rekultivavimui naudojamo apdoroto dumblo norma turi būti iki 30 t/ha sausųjų medžiagų (bendras apdoroto dumblo kiekis nepriklausomai nuo teritorijos atstatymo etapiškumo). Maksimali naudojamo apdoroto dumblo norma turi užtikrinti, kad į dirvožemį nepatektų: azoto – daugiau kaip 170 kg/ha per metus, fosforo – 40 kg/ha arba fosforo (V) oksido (P_2O_5) – 90 kg/ha per metus.

65. Draudžiama naudoti išekspluatuotuose žvyro ir (ar) smėlio karjeruose ir durpynuose.

66. Rekultivuotos apdorotu dumblo teritorijos negali būti naudojamos žemės ūkio kultūroms, naudojamoms žmonių ar gyvulių maistui, auginti.

XII SKYRIUS

SPECIALIEJI REIKALAVIMAI APDOROTO DUMBLO NAUDOJIMUI ENERGINIAMS AUGALAMS, ŽALIAVINĖMS MEDŽIŲ IR KRŪMŲ PLANTACIJOMS, PLANTACINIAMS MIŠKO ŽELDINIAMS AR ŽĖLINIAMS TRĘŠTI

67. I ir II kategorijos apdorotu dumblo gali būti tręšiamos žaliavinės medžių ir krūmų plantacijos, plantaciniai miško želdiniai ar žėliniai, auginami buvusiose žemės ūkio naudmenose, ir energiniai augalai, kurie, vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatomis, nepriskiriami miškui.

68. Per metus gali būti paskleidžiama (įterpiama) iki 11 t/ha apdoroto dumblo (sausomis medžiagomis). Žaliavinėms medžių ir krūmų plantacijoms, plantaciniams miško želdiniams ar žėliniams, auginamiems buvusiose žemės ūkio naudmenose, ir energiniams augalams, kurie, vadovaujantis Miškų įstatymo nuostatomis, nepriskiriami miškui, tręšti I ir II kategorijos apdorotas dumbblas gali būti skleidžiamas ne dažniau kaip kas 3 metus.

69. Tręšiamos teritorijos, kuriose paskleistas apdorotas dumbblas, ir jose esantys melioracijos grioviai turi būti apariami ne siauresne kaip 2 m pločio juosta.

70. Paskleistas apdorotas dumbblas turi būti ne vėliau kaip per 2 kalendorines dienas įterptas į dirvožemį.

71. Žemės ūkio paskirties sklypuose, kuriuose auginamų energinių augalų tręsimui buvo naudojamas apdorotas dumbblas, žemės ūkio kultūros, naudojamos žmonių ir gyvulių maistui, gali būti auginamos, jeigu sunkiųjų metalų koncentracija dirvožemyje neviršija didžiausių leidžiamųjų sunkiųjų metalų koncentracijų dirvožemyje (4 lentelė).

XIII SKYRIUS

DIRVOŽEMIO IR APDOROTO DUMBLO ANALIZĖS METODAI

72. Sunkiųjų metalų koncentracijai nustatyti turi būti naudojami atominės absorbcinės spektrometrijos, atominės fluorescencinės spektrometrijos, indukuotos plazmos spektrometrijos metodai. Sunkiųjų metalų tyrimai turi būti atliekami per jų karališko vandens ištrauką. Kiekvieno metalo radimo riba turi sudaryti ne daugiau kaip 10% atitinkamos ribinės vertės.

XIV SKYRIUS

DUMBLO KOMPOSTO, DUMBLO RAUGO PRISKYRIMO TRĘŠIAMIESIEMS PRODUKTAMS KRITERIJAI IR NAUDOJIMO REIKALAVIMAI

73. Dumblo kompostas, dumblo raugas priskiriami tręšiamiesiems produktams, jei jie atitinka Tręšiamųjų produktų įstatyme nustatytus reikalavimus ir yra įtraukti į Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 3D-292 „Dėl Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašo patvirtinimo“. Dumblo kompostas ir dumblo raugas, atitinkantys Tręšiamųjų produktų įstatyme nustatytus reikalavimus, turi būti naudojami Tręšiamųjų produktų įstatyme nustatyta tvarka.

74. Tik įvertinus, kad pagamintas dumblo kompostas, dumblo raugas atitinka Tręšiamųjų produktų įstatyme nustatytus reikalavimus ir yra įtraukti į Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 3D-292 „Dėl Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašo patvirtinimo“, jie tampa produktu.

75. Maksimali tręšimo kompostu, dumblo raugu norma turi užtikrinti, kad į dirvožemį nepatektų: azoto – daugiau kaip 170 kg/ha per metus, fosforo – 40 kg/ha arba fosforo (V) oksido (P_2O_5) – 90 kg/ha per metus.

76. Komposto, dumblo raugo kiekis tręšimui turi būti perskaičiuotas pagal azoto ir fosforo kiekį jame, laikantis maksimalių šių medžiagų įterpimo į dirvą normų, nurodytų Reikalavimų 75 punkte.

XV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

77. Asmenys, pažeidę šiuos Reikalavimus atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka

(Apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo duomenų suvestinės forma)

**APDOROTO DUMBLO KOKYBĖS IR NAUDOJIMO ____ M. DUOMENŲ SUVESTINĖ
Nr.**

Suvestinė pradėta pildyti (data) : _____

I. Apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo duomenų suvestinę pateikusio juridinio asmens duomenys

1. Juridinio asmens identifikacija.

Juridinio asmens kodas Juridinio asmens pavadinimas

--	--

2. Juridinio asmens buveinė.

Savivaldybė	Vietovės (miesto, miestelio, kaimo, viensėdžio) pavadinimas	Gatvė	Namo Nr.

3. Juridinio asmens kontaktinė informacija.

Atsakingo asmens vardas, pavardė	Telefono Nr.	Fakso Nr.	El. pašto adresas

4. Nuotekų valymo įrenginių identifikacija.

Nuotekų valymo įrenginio pavadinimas	Vietovės (miesto, miestelio, kaimo, viensėdžio) pavadinimas

II. Apdoroto dumblo kokybės ir naudojimo duomenys

5. Dumblo gavėjo identifikacija.

Apdoroto dumblo partijos ID	Juridinio asmens kodas	Juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens vardas, pavardė	Apdoroto dumblo panaudojimo pagrindas
5.1	5.2	5.3	5.4

6. Dumblo apdorojimo technologijos.

Apdoroto dumblo partijos ID	Dumblo apdorojimas		
	Apdorojimas	Sausinimas	Pastabos
6.1	6.2	6.3	6.4

7. Apdoroto dumblo panaudojimo vietos aprašymas.

Apdoroto dumblo partijos ID	Savivaldybė	Vietovės (miesto, kaimo) pavadinimas	Žemės naudmenų pavadinimas	Plotas, ha	Apdoroto dumblo naudojimo paskirtis	Metai, kuriais paskutinį kartą buvo naudojamas apdorotas dumblas
7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7

8. Dirvožemio kokybės rodikliai.

Apdoroto dumblo partijos ID	Dirvožemio granulimetrinė sudėtis	pH	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg						
			Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6	8.7	8.8	8.9	8.10

9. Sunkiųjų metalų koncentracija dumble.

Apdoroto dumblo partijos ID	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg sausųjų medžiagų							Kategorija
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg	
9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	9.9

10. Dumblo kokybės parametrai.

Adoroto dumblo partijos ID	Natūrinis apdoroto dumblo kiekis, t	Apdoroto dumblo kiekis s.m., t	Sausųjų medžiagų kiekis, % (vid.)	Organinių medžiagų kiekis, %	pH	Azoto (N) bendrasis kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Fosforo (P) bendrasis kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Mikrobiologiniai-parazitologiniai parametrai				Klasė
								<i>Escherichia coli</i> , kol.sk./g	<i>Clostridium perfringens</i> , kol.sk./g	Helmintų kiaušinėliai ir lervos, vnt./kg	Patogeninės enterobakterijos, kol.sk./g	
10.1	10.2	10.3	10.4	10.5	10.6	10.7	10.8	10.9	10.10	10.11	10.12	10.13

(pareigų pavadinimas)

(vardas, pavardė)

(parašas)

**PAAIŠKINIMAI DĖL APDOROTO DUMBLO KOKYBĖS IR NAUDOJIMO DUOMENŲ
SUVESTINĖS PILDYMO**

Papun kčiai	Pavadinimas	Paiškinimas
5.1 6.1 7.1 8.1 9.1 10.1	Apdoroto dumblo partijos ID	Unikalus 10 skaitmenų naudotojui atiduoto apdoroto dumblo partijos identifikacijos kodas (ID) sudaromas tokiu būdu: pirmi aštuoni skaitmenys nurodo apdoroto dumblo atidavimo datą (MMMM.mm.dd), paskutiniai 2 skaitmenys nurodo apdoroto dumblo partijų skaičių, išduotą tą pačią dieną arba skirtingiems dumblo naudotojams, arba tam pačiam naudotojui, tačiau skirtingos apdoroto dumblo kokybės; data ir apdoroto dumblo partijų skaičius atskiriami gulsčiu brūkšneliu. Pavyzdžiui, 20040712_03 identifikuoja 2004 m. liepos 12 d. išduotą trečią partiją apdoroto dumblo, t. y. šią dieną buvo išduotos dar dvi partijos. Tos pačios apdoroto dumblo partijos ID reikšmės turi būti vienodos.
5.2	Juridinio asmens kodas	Jei dumblo naudotojas yra juridinis asmuo, nurodyti jo kodą (Juridinių asmenų registre).
5.3	Juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens vardas, pavardė	Pavadinimas įrašomas, jei dumblo naudotojas yra juridinis asmuo; vardas ir pavardė – jei dumblo gavėjas yra fizinis asmuo.
5.4	Apdoroto dumblo panaudojimo pagrindas	Nurodomas tręšimo planas, rekultivacijos projektas ar panašiai (tręšimo plano ar rekultivacijos projekto pavadinimas, Nr.).
5.5	Juridinio ar fizinio asmens buveinės adresas	Nurodomas gyvenamosios vietos adresas, jei dumblo naudotojas yra fizinis asmuo; juridinio asmens buveinės adresas, jei dumblo naudotojas yra juridinis asmuo.
TAR pastaba. 2 priedo 5.5 papunktis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.		
6.	Dumblo apdorojimo technologijos	Paprastai užpildoma viena lentelės eilutė. Jeigu atskiroms dumblo partijoms buvo naudoti skirtingi dumblo apdorojimo būdai, jie turi būti nurodyti kiekvienai apdoroto dumblo partijai atskirai. Pildant 6.2–6.3 skiltis įrašyti tik apdorojimo būdo kodą, kuris sudaromas iš skilties numerio ir naudojamo apdorojimo būdo numerio (žr. skilčių 6.2–6.3 aprašymą). Pavyzdžiui, 6.2 skiltyje įrašytas kodas 624 reiškia, kad dumblo apdorojimui buvo naudojamas stabilizavimas kalkėmis, o skiltyje 6.3 įrašytas kodas 633 – sausinimas naudojant vakuuminį filtrą.

Papun kčiai	Pavadinimas	Paaškinimas
6.2	Apdorojimas	Galimi dumblo apdorojimo būdai: 1. stabilizavimas aerotanke (aerobinis apdorojimas); 2. naudojimas biodujų gamybai (anaerobinis apdorojimas); 3. kompostavimas (aerobinis apdorojimas); 4. stabilizavimas kalkėmis >11,6; 5. stabilizavimas naudojant cheminius priedus (cheminis stabilizavimas); 6. pasterizavimas (dezaktyvuojamas temperatūrą pakeliant aukščiau 70 ⁰ C ir palaikant ją ilgiau negu 1 val); 7. džiovinimas esant ≤100 ⁰ C ar aukštesnei temperatūrai; 8. kitas būdas, kurį būtina nurodyti pastabose.
6.3	Sausinimas	Galimi dumblo sausinimo būdai: 1. dumblo džiovinimo aikštelės; 2. juostinių filtrų presai; 3. vakuuminiai filtrai; 4. centrifugavimas (centrifuga); 5. kitas būdas, kurį būtina nurodyti pastabose.
7.2	Savivaldybė	Nurodomas savivaldybės pavadinimas, kurioje buvo panaudotas apdorotas dumblas.
7.3	Vietovės (miesto, miestelio, kaimo, viensėdžio) pavadinimas	Nurodomas miesto ar kaimo pavadinimas, kuriame buvo panaudotas apdorotas dumblas.
7.4	Žemės naudmenų pavadinimas	Pildoma tik tuo atveju, kai apdoroto dumblo panaudojimo paskirtis yra tręšimas. Nurodomos žemės ūkio kultūros, auginamos tręšiamame plote.
7.5	Plotas, ha	Pildoma, kai apdoroto dumblo panaudojimo paskirtis yra tręšimas. Nurodomas tik tręšimui panaudotas lauko plotas.
7.6	Apdoroto dumblo naudojimo paskirtis	Apdoroto dumblo naudojimo paskirties reikšmės gali būti šios: 1. Tręšimas žemės ūkyje. 2. Pažeistų teritorijų rekultivavimas. 3. Energinių augalų, įvairios paskirties žaliavinių plantacijų, plantacinių miško želdinių tręšimas. 4. Kita paskirtis, kurią būtina nurodyti.
7.7	Metai, kuriais paskutinį kartą buvo naudojamas apdorotas dumblas	Pildoma tik tuo atveju, kai apdoroto dumblo panaudojimo paskirtis yra tręšimas. Jeigu apdorotas dumblas tame plote niekada nebuvo naudojamas, skiltis nepildoma.
7.8.	Tręšiamo ploto centro koordinatės	Tręšiamo ploto centro koordinatės nurodomos pagal Lietuvos koordinačių sistemą LKS-94.
TAR pastaba. 2 priedo 7.8 papunktis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.		
7.9.	Sklypo kadastrinis numeris	Nurodomas tręšiamojo sklypo kadastrinis numeris.
TAR pastaba. 2 priedo 7.9 papunktis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.		
8	Dirvožemio kokybės rodikliai	Pildoma, kai apdoroto dumblo panaudojimo paskirtis yra tręšimas arba pažeistų teritorijų rekultivavimas.
8.2	Dirvožemio granulimetrinė sudėtis	Galimos reikšmės: smėliai, priesmėliai, priemoliai, moliai.

Papun kčiai	Pavadinimas	Paaiškinimas
9	Sunkiųjų metalų koncentracija apdorotame dumble	9.2–9.8 skiltyse rašomos sunkiųjų metalų koncentracijos mg/kg sausųjų medžiagų.
9.9	Kategorija	Kategorija nustatoma pagal sunkiųjų metalų koncentracijas apdorotame dumble, vadovaujantis Reikalavimų 2 lentele.
10.2	Natūrinis apdoroto dumblo kiekis, t	Naudotojams atiduoto apdoroto dumblo natūrinis kiekis tonomis, t.
10.3	Apdoroto dumblo kiekis sausosiomis medžiagomis, t	Naudotojams atiduoto apdoroto dumblo kiekis sausosiomis medžiagomis, t.
10.4	Sausųjų medžiagų kiekis, % (vid.)	Sausųjų medžiagų kiekis apdorotame dumble, %.
10.5	Organinių medžiagų kiekis, %	Organinių medžiagų kiekis apdorotame dumble, %.
10.6	pH	Nurodomas apdoroto dumblo pH rodiklis.
10.7	Azoto (N) bendrasis kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Apdorotame dumble esantis azoto (N) bendrasis kiekis, mg/kg sausųjų medžiagų.
10.8	Fosforo (P) bendrasis kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Apdorotame dumble esantis fosforo (N) bendrasis kiekis, mg/kg sausųjų medžiagų.
10.9- 10.13	Mikrobiologiniai-parazitologiniai parametrai	Reikalavimų 1 lentelėje nurodytų mikroorganizmų – parazitų kiekis (atitinkamai ksv./g arba vnt./kg).

KOMPOSTO IR DUMBLO RAUGO KOKYBĖS IR UŽTERŠTUMO RODIKLIŲ TYRIMŲ DAŽNUMAS

Kriterijus	Metinis apdorojamų žaliavų kiekis	Tyrimų dažnumas
1.1. sunkiųjų metalų kiekio ribinės vertės 1.2. mikrobiologinis užterštumas	Apdorojamų žaliavų natūrinis kiekis (t) $\leq$ 4 000	1 kiekvienam 1 000 tonų žaliavų, suapvalinant iki kito sveikąjo skaičiaus
1.3. fiziniai teršalai (stiklas, metalai, plastikas, akmenys) 1.4. organinės medžiagos ir sausoji medžiaga 1.5. daigios augalų sėklos 1.6. azoto (N), fosforo (P) koncentracija (mg/kg sausųjų medžiagų); 1.7. apdoroto dumblo pH;	Apdorojamų žaliavų natūrinis kiekis (t) $>$ 4000	Pirmaisiais metais ne mažiau nei 4 (po vieną ėminį per sezoną). Tyrimų skaičius paskesniais metais apskaičiuojamas: tyrimų per metus skaičius = metinis žaliavų kiekis (tonomis)/10 000 tonų + 1(suapvalinant iki kito sveikąjo skaičiaus). Ne mažiau kaip 4 ir ne daugiau kaip 12

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-575](#), 2005-11-28, Žin., 2005, Nr. 142-5135 (2005-12-03), i. k. 105301MISAK00D1-575
Dėl aplinkos ministro 2001 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 349 "Dėl Lietuvos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 20-2001 "Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai" patvirtinimo" pakeitimo
2.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-76](#), 2012-01-27, Žin., 2012, Nr. 15-673 (2012-02-02), i. k. 112301MISAK00D1-76
Dėl aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 "Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2001 "Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai" patvirtinimo" pakeitimo
3.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-763](#), 2012-09-24, Žin., 2012, Nr. 115-5840 (2012-10-04), i. k. 112301MISAK00D1-763
Dėl aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 "Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2001 "Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai" patvirtinimo" papildymo
4.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-230](#), 2014-03-04, paskelbta TAR 2014-03-04, i. k. 2014-02533

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2001 „Nuotėkų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-963](#), 2015-12-23, paskelbta TAR 2015-12-28, i. k. 2015-20395

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2001 „Nuotėkų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-867](#), 2015-12-01, paskelbta TAR 2015-12-01, i. k. 2015-19095

Dėl 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2001 „Nuotėkų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-517](#), 2016-07-28, paskelbta TAR 2016-07-29, i. k. 2016-21147

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl Normatyvinio dokumento LAND 20-2001 „Nuotėkų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-611](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10712

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl Normatyvinio dokumento LAND 20-2005 „Nuotėkų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-410](#), 2020-07-03, paskelbta TAR 2020-07-03, i. k. 2020-14959

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2005 „Nuotėkų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo